

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך כט, תשל"ח



האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

תוספת מלים

(המשך*)

ד א ה , הפעיל — עוף.

"כָּעֵב וְכִיּוֹנִים לְהִדְאוֹתָם" (ר' שמואל בירבי הושענא,
בסוף המאה העשירית; נדפס ב"הארץ", 21.4.50).
כנעני מציין את א"ר (רגלסון).

דָּבָאָה — תוקף.

"דָּבָאָהוּ לְהַשְׁפִּיל וּבְשָׂרוֹ לְסַמֵּר" (סידור רס"ג,
ת"ל).

לפי זולאי עשה כאן רס"ג צורה נקבית מן המלה דָּבָא (דב' לג, כה).
עיין "אורלוגין" 8, עמ' 209.

דָּגַת — מקום מקבץ הדגים בחוף הים.

"והיה קבלה בידם שמקום מקבץ הדגים בחוף הים נקרא
בלה"ק בשם דגת" (דברי הרב רפאל חי הכהן, "האי הפלאי"
לנחום סלושץ, עמ' 236).

ד ה ב , בינוני הופעל — מצופה בזהב, עפ"י הארמית.

* עי' לשוננו לעם מחזור כג (תשל"ב), עמ' 236; מחזור כד
(תשל"ג), עמ' 167.

"וכלי כסף מידה בים" (ש' ברנשטיין, "פיוטים ופייטנים", עמ' 87).

לפי דעתי טוב להשתמש בפועל הזה למשמעות ציפוי זהב מסוגסג.

ד ח ה, — הופעל.

"דומה שנמצא בי פגם שפן הודחיתי מן האוהל" (ספרי זוטא, על "ויצאו שניהם", בהעלותך יב, ה').
בנעני מציין צ"וי (צבי ויסלבסקי).

דיצון — דיצה.

"הקם טנדיסיו בדיצון" (ש' ברנשטיין, "פיוטים ופייטנים", עמ' 98).
כלומר, הקם אהליו (=טנדיסיו), ביהמ"ק, בשמחה.

ד מ נ, פיעל — עשה לדומן.

"אדפןך אם תפטיט" (י' זילפרשלג, תרגום אחת עשרה קומדיות לאריסטופנס, פרשים, עמ' 42).
בנעני יש במשמעות ובל.

דעוק — כמוש. מדוכדך (השוה) — דעדק בתרגום הארמי לאיוב מ, יב).

"דעוקת זקן נפקדה / מתוך ייאוש בתיקוניו" (ר' שמואל השלישי, "אורלוגין" 6, עמ' 151).
זולאי מפרש: "שעה שהייתה [שרה] כמושת זקנה פקדה הקב"ה לאחר שכבר נתייאשה מתיקון" [ועי' ילון, פרקי לשון, עמ' 457].

דַּעְקָה — עקה, צרה, אויל. עפ"י הארמית (בר נש דעקין הוה —
ירושלמי ב"ק י, ג).

"ד ע ק ת כל טוֹחַ חופש" (י' מרקוס, גנזי שירה ופיוט,
עמ' 95).

לפי דעתי פירוש המשפט הוא: עקת הלב ה' מחפש [ועי' גלון, שם].

דַּרְדְּרִיּוֹת — תכונת הדרדר.

"אורה של דרדריות" (י' זמורה, "בצרון" שנה כ"ח,
אייר תשכ"ז, חוב' ה', עמ' 8).

דַּרְדֵּרָת — הרבה דרדרים.

"מה תִּרְאִינָה בַּדְרֵדְרָת / שְׁתוֹכָה חֲמָדוֹ מְעוֹן" (ישראל
אפרת, "מה עמוק הוא שתול", עמ' 107.
פנעני מציין: לע"ח.

דְּרוֹרִים — ריבוי זוגי מן דָּרוֹר.

"קָפָא תְּהוֹם וְצָג אַחֲזִירִים / רְצוּצֵי פֶרֶךְ פְּשִׁיגוֹ דְּרוֹרִים"
(ידיעות המכון לחקר השירה העברית, ה', עמ' קס"ח).
כלומר, המים קפאו והלכו לאחור כאשר בני ישראל, שעבדו עבודת
פרך, השיגו חופש ודרור.

ד ש ד ש , בינוני פועל — נרמס.

"קְצוֹי אֶרֶץ וּרְמוֹן גָּאִים מְדוּשֵׁי דְּשִׁים" (ש' ברנשטיין
"פיוטים ופייטנים", עמ' 99).
פנעני מציין: לע"ח.